

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

อาชีพเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับมนุษย์ทุกคน เมื่อมีวุฒิภาวะพอบุคคลจะต้องประกอบอาชีพเพื่อหารายได้อันเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิต เนื่องจากอาชีพมีหลายประเภท มนุษย์จำเป็นต้องตัดสินใจเลือกอาชีพใดอาชีพหนึ่งเป็นหลัก ซึ่งจะต้องอาศัยเกณฑ์บางอย่างที่ตนเองเห็นว่าสำคัญ จินสเบอร์ก¹ (Ginzberg) เน้นว่า การเลือกอาชีพของคนขึ้นอยู่กับคุณสมบัติของสิ่งที่เลือก แต่ละคนยอมเลือกอาชีพตามองค์ประกอบที่แตกต่างกัน การเลือกอาชีพของแต่ละบุคคลโดยทั่วไปได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ เช่น บิดา มารดา ครู เพื่อน และผู้ใกล้ชิดอื่น ๆ เป็นต้น การตัดสินใจเลือกอาชีพใดอาชีพหนึ่งที่ยึดถือตลอดไปเป็นการตัดสินใจที่มีผลต่อตนเองและสังคมที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิกอยู่

การประกอบอาชีพเป็นการเปิดโอกาสให้บุคคลได้ใช้ความสามารถที่ตนมีอยู่อย่างเต็มที่ อาชีพของสมาชิกในสังคมหนึ่ง ๆ จะมีผลต่อสภาพทางเศรษฐกิจของสังคมอื่น ๆ ทั้งนี้ เนื่องจากประชากรเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจของประเทศแต่ละประเทศ² ดังนั้น ความสามารถหรือแรงงานของแต่ละบุคคลจึงไม่ไ้มีความหมายสำหรับบุคคลนั้นเพียงลำพังคนเดียวเท่านั้น แต่ยังมีความหมายถึงกำลังของสังคม หรือประเทศที่เขาอยู่ด้วย

¹S.W. Ginsberg E. Ginzberg, S. Axelrad and J.L. Herma, "Occupational Choice in Values and Occupational Preference of Junior High School Girls," as cited by P.E. Perone, The Personal and Guidance Journal, 44: 3, 254-257. November, 1965.

²Grant Venn, Man Education and Work (Washington D.C.: American Council on Education, 1964), p. 157.

เนื่องจากการประกอบอาชีพของแต่ละบุคคลมีผลทั้งต่อบุคคลและต่อสังคมเช่นนี้ บุคคลในวงการต่าง ๆ นับตั้งแต่ผู้บริหารประเทศ นักเศรษฐศาสตร์ นักจิตวิทยา และ นักการศึกษา จึงได้พากันสนใจในขบวนการเลือกอาชีพของบุคคล จากการศึกษาของ นักจิตวิทยาถึงงานพัฒนาการของบุคคลในวัยต่าง ๆ โดยทั่วไปแล้ว คนเราจะเริ่มสนใจ อาชีพต่าง ๆ ตั้งแต่ยังอยู่ในวัยเด็ก แต่ความสนใจในวัยนี้มักจะมุ่งไปยังอาชีพที่หน้าตาเด่น มากกว่าอาชีพที่เหมาะสมกับระดับสติปัญญาหรือความสามารถของตนเอง บุคคลส่วนใหญ่ จะเริ่มเตรียมตัวเองเพื่อเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับระดับสติปัญญา ความสนใจ ความสามารถ และความถนัดของตนเองก็ต่อเมื่ออยู่ในระยะที่เป็นวัยรุ่นนั่นเอง³

จิ้นสเบอร์ก⁴ (Ginzberg) ได้แบ่งขบวนการเลือกอาชีพของบุคคลออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้คือ

1. ระยะที่เลือกอาชีพอย่างเพ้อฝัน (The Period of Fantasy) ซึ่งเริ่ม ตั้งแต่วัยเด็กถึงอายุประมาณ 11 ปี

2. ระยะที่เลือกอาชีพแบบลองเลือก (The Period of Tentative Choices) ซึ่งเริ่มตั้งแต่อายุประมาณ 11 ถึง 17 ปี

3. ระยะที่เลือกอาชีพแบบความเป็นจริง (The Period of Realistic Choices) ซึ่งเริ่มตั้งแต่อายุ 17 ปีเป็นต้นไป

จากช่วงระยะเวลาในขบวนการเลือกอาชีพที่ จิ้นสเบอร์ก (Ginzberg) ได้ แบ่งไว้จะเห็นได้ว่า นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยเฉลี่ยแล้ว จะมีอายุในระหว่าง 17 ปีถึง 19 ปี อยู่ในวัยที่เริ่มตัดสินใจเลือกอาชีพแบบความเป็นจริง โดยคำนึงถึงความสามารถ ความถนัด ความสนใจ ตลอดจนสติปัญญาของตน

³Luella Cole, Psychology of Adolescence (4th ed., New York: Rinehart and Company, Inc., 1956), p. 7.

⁴S.W. Ginsberg E. Ginzberg, "Toward a Theory of Occupational Choice," Occupations 1952, pp. 252-254, as cited by Arthur T. Jersild, The Psychology of Adolescence (New York: The MacMillan Company, 1957), p. 304.

การศึกษาวิจัยที่ไ้กระทำมาแล้วนั้น ส่วนใหญ่ศึกษาโดยตรงเฉพาะตัวนักเรียน แม้จะละเอียดถี่ถ้วนแต่ก็ยังไม่สามารถแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพของบิดามารดา กับการเลือกอาชีพของนักเรียน โดยเฉพาะในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 สายอาชีพ หรือเทียบเท่า การที่ผู้วิจัยเลือกประชากรในจังหวัดพระนคร เป็นตัวอย่างสำหรับการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เพราะจังหวัดพระนครมีนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สายอาชีพ หรือเทียบเท่าเป็นจำนวนมากที่สุด รวมทั้งโรงเรียนที่เปิดสอนสายอาชีพค่อนข้าง ๕ ผลของการวิจัยนี้จะมีประโยชน์ต่อผู้บริหารการศึกษา ครู ผู้แนะแนว และบุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการแนะแนวการศึกษาและอาชีพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึง

1. ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพของบิดามารดา กับการเลือกอาชีพของนักเรียน
2. ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของบิดามารดา กับการเลือกอาชีพของนักเรียน
3. ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาของบิดามารดา กับการเลือกอาชีพของนักเรียน
4. ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนบุตรของบิดามารดา กับการเลือกอาชีพของนักเรียน

สมมติฐานของการวิจัย

การวิจัยนี้มีความมุ่งหมายที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ และจำนวนบุตรของบิดามารดาของนักเรียนที่เลือกอาชีพต่างกัน เพื่อทดสอบสมมติฐานของการวิจัยที่ว่า

1. นักเรียนที่เลือกอาชีพต่างกัน จะมีบิดามารดาประกอบอาชีพต่างกัน
2. นักเรียนที่เลือกอาชีพต่างกัน จะมีบิดามารดามีรายได้อันต่างกัน
3. นักเรียนที่เลือกอาชีพต่างกัน จะมีบิดามารดามีระดับการศึกษาต่างกัน
4. นักเรียนที่เลือกอาชีพต่างกัน บิดามารดาจะมีจำนวนบุตรต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัยครั้งนี้ มีดังต่อไปนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยนี้เป็นประชากรที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และกำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนราษฎร์ และโรงเรียนรัฐบาล ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สายอาชีพ หรือเทียบเท่า รวมทั้งนักเรียนฝึกหัดครูระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาตอนต้น นักเรียนเตรียมทหาร วิทยาลัยเทคนิคแผนกช่างสำรวจ โรงเรียนเกษตรกรรมเจ้าคุณทหาร และนักเรียนพยาบาลในจังหวัดพระนคร ปีการศึกษา 2514
2. การวิจัยนี้คำนึงถึงรายได้จากการทำงานประจำ และรายได้พิเศษจากงานประจำ หรืองานอื่น ๆ ของบิดามารดา
3. การวิจัยนี้คำนึงถึงอาชีพของบิดามารดาที่ทำประจำอยู่ หากมีอาชีพมากกว่า 1 จะคำนึงถึงอาชีพที่ได้รายได้สูงสุด
4. การวิจัยนี้ไม่คำนึงถึงความแตกต่างทางอายุ เพศ ระดับสติปัญญา สภาพร่างกายและอารมณ์ ประสบการณ์ ระยะเวลาที่ทำงานในอาชีพนั้น
5. การวิจัยนี้ใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลแต่เพียงอย่างเดียว โดยไม่ใช้เทคนิคการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างอื่น เช่น การสัมภาษณ์ แบบสอบถามนี้จะครอบคลุมเกี่ยวกับอาชีพที่เลือก ระดับการศึกษา รายได้ จำนวนบุตร และอาชีพของบิดามารดาของนักเรียน โดยค้นคว้าจากหนังสือ วิทยานิพนธ์ และคำแนะนำของอาจารย์

ข้อตกลงเบื้องต้นของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีข้อตกลงเบื้องต้นดังนี้ คือ

1. คณะนอมสอบไล่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นคณะนอมที่เชื่อถือได้ เพราะเป็นคณะนอมที่โรงเรียนต่าง ๆ ใช้เป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกนักเรียนเข้าเรียนต่อในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-5 ในโรงเรียนนั้น ๆ

2. สภาวะทางเศรษฐกิจของครอบครัวของนักเรียนแต่ละคน วัลจากรายได้
ต่อเดือนของบิดามารดาของนักเรียน

3. ผู้วิจัยถือว่า นักเรียนจะประกอบอาชีพนั้น ๆ หลังจากจบการศึกษาในสาย
อาชีพที่กำลังศึกษาอยู่

4. คำตอบแบบสอบถามของนักเรียนถือว่าเชื่อถือได้ เป็นไปตามความเป็นจริง
ทุกประการ

ความไม่สมบูรณ์ของการวิจัย

การวิจัยนี้อาจได้ผลไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร ทั้งนี้เนื่องจาก

1. การหาความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพของบิดามารดา กับการเลือกอาชีพของ
นักเรียน จากคำตอบแบบสอบถามทุกวิชาเฉพาะปีการศึกษา 2514 เพียงปีเดียวอาจ
จะแตกต่างจากปีอื่น ๆ เพราะการเลือกอาชีพของนักเรียนอาจขึ้นอยู่กับความต้องการใน
ด้านกำลังคนตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

2. นักเรียนอาจตอบแบบสอบถามไม่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับรายได้ของ
ผู้ปกครอง เพราะไม่ทราบแน่นอน ทั้งนี้ข้อมูลที่ได้อาจไม่ตรงกับรายได้ความเป็น
จริงของบางคน

3. การวิจัยนี้ไม่คำนึงถึงความแตกต่างในด้านระดับสติปัญญาของนักเรียน
สภาพร่างกาย และอายุ เพศ

4. การเลือกอาชีพประเภทต่าง ๆ ของนักเรียน อาจไม่ได้เกิดจากความสนใจ
ของนักเรียน แต่อาจเกิดจากความจำเป็นเนื่องจากเข้าศึกษาในสถานศึกษาที่ต้องการศึกษา
ไม่ได้

ความหมายของคำที่ใช้ในการวิจัย

คำต่าง ๆ ที่มีความหมายเฉพาะสำหรับการวิจัยครั้งนี้ คือ

การเลือกอาชีพ หมายถึงความสนใจของนักเรียนที่ประกอบอาชีพใดอาชีพหนึ่ง หลังจากสำเร็จการศึกษาไปแล้ว การวิจัยนี้แบ่งการเลือกอาชีพออกเป็น 7 หมวด คือ

1. หมวดอาชีพการให้บริการ ได้แก่ตำรวจ นางพยาบาล พนักงานธุรการ พนักงานพิมพ์ดีด พนักงานวิทยุ
2. หมวดอาชีพเกี่ยวกับธุรกิจ ได้แก่พนักงานเคาน์เตอร์ อาชีพนายหน้า ตัวแทนคนขายของในร้านค้า และผู้จัดการร้านค้า
3. หมวดอาชีพเกี่ยวกับองค์การต่าง ๆ ได้แก่เลขานุการ นักบัญชี ช่างเขียนแบบ ทหารบก ทหารเรือ ทหารอากาศ
4. หมวดอาชีพเกี่ยวกับเทคโนโลยี ได้แก่ช่างคัตเย็บเสื้อผ้า ช่างเจียรนัย - เพชรพลอย ช่างเครื่องลงหิน ช่างเงินทอง
5. หมวดอาชีพเกี่ยวกับกลางแจ้ง ได้แก่ช่างสำรวจ กสิกร นักธรณีวิทยา
6. หมวดอาชีพเกี่ยวกับวัฒนธรรมโดยทั่วไป ได้แก่ครู
7. หมวดอาชีพเกี่ยวกับศิลปะและการบันเทิง ได้แก่นักดนตรี นักร้อง นักแสดง ช่างเขียน ช่างแกะสลัก ช่างออกแบบ ช่างถ่ายภาพ

การประกอบอาชีพ คือการประกอบกิจกรรมเพื่อฐานะทางเศรษฐกิจซึ่งเป็นงานสำหรับชีวิตของแต่ละบุคคล การวิจัยนี้แบ่งอาชีพของบิตามารดาออกเป็นหมวดหมู่ตามการจำแนกอาชีพของ แอนน์โรว⁵ (Anne Roe) ซึ่งจัดเป็นหมวดหมู่ตามกิจกรรมของอาชีพนั้น ๆ มีด้วยกันทั้งหมด 8 หมวด ดังนี้

1. หมวดอาชีพเกี่ยวกับการให้บริการต่าง ๆ
2. หมวดอาชีพเกี่ยวกับธุรกิจ
3. หมวดอาชีพเกี่ยวกับองค์การต่าง ๆ

⁵ Anne Roe, The Psychology of Occupations (New York: John Willey & sons, Inc., February, 1964), pp. 145-167.

4. หมวดอาชีพเกี่ยวกับเทคโนโลยี
5. หมวดอาชีพเกี่ยวกับกลางแจ้ง
6. หมวดอาชีพเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์
7. หมวดอาชีพเกี่ยวกับวัฒนธรรมโดยทั่วไป
8. หมวดอาชีพเกี่ยวกับศิลปะและการบันเทิง

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพหรือเทียบเท่า หมายถึง

1. นักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียนช่างกล ช่างก่อสร้าง พาณิชยการ โรงเรียนช่างตัดเสื้อพระนคร โรงเรียนช่างศิลปกรรมศิลปากร โรงเรียนนาฏศิลปกรรมศิลปากร โรงเรียนเพาะช่าง โรงเรียนเกษตรกรรมท่าน - เจ้าคุณทหาร

2. นักเรียนที่กำลังเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาตอนต้นชั้นปีที่ 2 (เทียบเท่าชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5) ในโรงเรียนฝึกหัดครู

3. นักเรียนเตรียมทหาร และนักเรียนพยาบาล

4. นักเรียนแผนกช่างสำรวจ วิทยาลัยเทคนิคพระนคร

ระดับการศึกษา หมายถึงคุณวุฒิทางการศึกษาของบิดามารดาซึ่งเป็นการศึกษาชั้นสูงสุดที่สอบได้จากการเรียนในโรงเรียนหรือวิทยาลัย หรือมหาวิทยาลัย ก่อนที่จะมาประกอบอาชีพ หรือภายหลังที่ได้ประกอบอาชีพแล้วได้มาศึกษาต่อเป็นการศึกษาชั้นสูงสุดของบิดามารดา ถ้าไม่ได้เรียนหนังสือก็ถือว่าไม่มีคุณวุฒิทางการศึกษา การวิจัยนี้แบ่งระดับการศึกษาออกเป็น 6 ระดับ คือ

1. ระดับไม่เกินประถมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า
2. ระดับไม่เกินประถมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า
3. ระดับไม่เกินมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า
4. ระดับไม่เกินมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า
5. ระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า
6. ระดับปริญญาตรีขึ้นไป

รายได้ หมายถึงค่าจ้างเป็นรายเดือน หรือรายสัปดาห์ หรือรายชั่วโมงที่ได้จากการทำงานประจำ กับรายได้พิเศษที่ได้รับจากงานประจำหรืองานอื่น แล้วคิดรวมเป็นราย-
ได้ต่อหนึ่งเดือน

รายได้ของบิดามารดา หมายถึงรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของบิดามารดาด้วยกัน หรือ
เป็นรายได้ของบิดาเพียงคนเดียว หรือรายได้ของมารดาเพียงคนเดียว ในกรณีที่ฝ่ายใด-
ฝ่ายหนึ่งไม่ได้ประกอบอาชีพ การวิจัยนี้แบ่งรายได้ของบิดามารดาออกเป็น 8 ระดับ คือ

1. รายได้ต่ำกว่า 1,000 บาท
2. รายได้ระหว่าง 1,001 - 1,500 บาท
3. รายได้ระหว่าง 1,501 - 2,000 บาท
4. รายได้ระหว่าง 2,001 - 2,500 บาท
5. รายได้ระหว่าง 2,501 - 3,000 บาท
6. รายได้ระหว่าง 3,001 - 3,500 บาท
7. รายได้ระหว่าง 3,501 - 4,000 บาท
8. รายได้ตั้งแต่ 4,001 บาทขึ้นไป

สถานภาพของบิดามารดา หมายถึงอาชีพของบิดามารดา รายได้ ระดับการศึกษา
และจำนวนบุตรของบิดามารดา

เอกสารและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในประเทศไทยได้มีผู้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการเลือกอาชีพของนักเรียนหลายท่าน
อาทิเช่น ในปี พ.ศ. 2500 เพียงใจ พึ่งพระเกียรติ⁶ ได้ทำการสำรวจความสนใจ
ในอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมปลาย (ม.6 เคิม) ในจังหวัดพระนครและธนบุรี และได้ผล
ว่า นักเรียนส่วนใหญ่ทั้งนักเรียนหญิงและนักเรียนชายสนใจอาชีพแพทย์มากที่สุด อาชีพที่

⁶เพียงใจ พึ่งพระเกียรติ, "การสำรวจความสนใจของนักเรียนในชั้นมัธยมปลาย"
(วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2500)

นักเรียนชายสนใจรองลงมาได้แก่อาชีพทหารบก วิศวกร ช่างกล ครู ตำรวจ ทหารเรือ ทหารอากาศ เกษตรกร นักดนตรี นายอำเภอ สถาปนิก นักการเมือง นักร้อง และนักมวย สำหรับนักเรียนหญิงอาชีพที่สนใจรองจากแพทย์ได้แก่ อาชีพครู พยาบาล เภสัชกร เลขา นุการ ทหารอากาศหญิง เกษตรกร นักบัญชี นักสังคมสงเคราะห์ ผู้พิพากษา นักดนตรี และ จิตรกร ตามลำดับ นักเรียนเหล่านี้ให้เหตุผลว่าที่สนใจอาชีพต่าง ๆ นั้นก็เพราะเป็นอาชีพที่มี รายได้ดีมีโอกาสดำเนินงานเป็นอาชีพที่ประเทศชาติต้องการ เป็นอาชีพที่ช่วยพัฒนาประเทศ บางคนให้เหตุผลว่าเลือกเพราะมีคามารค่าต้องการให้ประกอบอาชีพนั้น หรือเพราะมีญาติ พี่น้องประสบความสำเร็จในอาชีพนั้น ๆ

ในปีเดียวกันนี้ บุญถึง แนนหนา⁷ ได้ศึกษาเปรียบเทียบการเลือกอาชีพกับโอกาส ทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 บางกลุ่ม ในจังหวัด ชลบุรี โดยใช้แบบสอบถามรวบรวมข้อมูล ผลปรากฏว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ส่วนใหญ่สนใจอาชีพราชการ ธุรกิจ ทหาร ตำรวจ แมวอาชีพ เหล่านี้จะได้รับเงินเดือนไม่สูงนัก แต่เป็นอาชีพที่มีเกียรติสูงสำหรับประเทศไทย นักเรียน หญิงทั้งหมดสนใจวิชาชีพชั้นสูง โดยเฉพาะอาชีพพยาบาลและครูมีมากกว่าอาชีพอื่น มีเพียง 1 ใน 3 เท่านั้นที่เลือกเรียนแพทย์ และวิศวกรรม ทั้งที่ตอบว่าไม่ชอบวิชาคณิตศาสตร์ และ วิทยาศาสตร์เลย

พ.ศ. 2504 ประชุม นิยม⁸ ได้ทำการสำรวจความสนใจของนักเรียนช่างกล ในจังหวัดพระนคร โดยวิธีส่งแบบสอบถามไปให้นักเรียนตอบเพื่อทราบทัศนคติ และ

⁷Boonthung Nannar, "Occupational Choice Compared with Occupational Opportunities of Selected Students from Cholburi " (Master Thesis, Indiana University, 1957).

⁸ประชุม นิยม, "การสำรวจความสนใจของนักเรียนช่างกลในจังหวัดพระนคร ที่มีต่อการเลือกอาชีพ " (วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 2504)

ความสนใจของนักเรียนที่มีต่อวิชาที่เรียน การเลือกอาชีพและนักเรียนจะเลือกอาชีพได้ตรงกับวิชาที่เรียนหรือไม่ ผลการสำรวจปรากฏว่านักเรียนข้างกลส่วนมากมีความสนใจที่จะประกอบอาชีพที่ได้ใช้วิชาที่ตนได้เรียนมา ส่วนในเรื่องเกี่ยวกับการงานและอาชีพนั้นนักเรียนต้องการเลือกอาชีพรับราชการเป็นส่วนใหญ่ โดยให้เหตุผลว่า สวัสดิการดี และมีรายได้พิเศษมาก มีนักเรียนอยู่เป็นส่วนน้อยที่ต้องการเลือกอาชีพดำเนินธุรกิจเอง โดยให้เหตุผลว่าเป็นอาชีพที่มีอิสระมากที่สุด

ในปี พ.ศ. 2505 ทศนีย์ สุขทวี⁹ ได้ทำการศึกษาทัศนคติและความสนใจในอาชีพของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นักศึกษาเตรียมแพทย์ และเตรียมแพทย์เชียงใหม่ ในมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ ปรากฏว่านิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่เลือกอาชีพเอง ในขณะที่นักศึกษาแพทย์ส่วนมากตอบว่าการตัดสินใจเลือกอาชีพนั้นบิดามารคาสับสนุนแนะนำหรือเลือกให้ นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเลือกอาชีพที่มั่นคง เป็นอันดับหนึ่ง ส่วนนักศึกษาเตรียมแพทย์เลือกอาชีพที่ทำประโยชน์แก่ผู้อื่นเป็นอันดับแรก อย่างไรก็ตามทั้งนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและนักศึกษาเตรียมแพทย์ต่างก็พอใจที่จะเลือกอาชีพที่มีความมั่นคงแม้ว่าจะมีรายได้ต่ำมากกว่าที่จะเลือกอาชีพที่มีรายได้ดี แต่ขาดความมั่นคง มีนิตินักศึกษาจำนวนน้อยที่เลือกอาชีพที่เปิดโอกาสให้ได้ใช้ความสามารถพิเศษ หรือเปิดโอกาสให้ได้ฝึกความเป็นผู้นำ

พ.ศ. 2509¹⁰ กรมแรงงานได้ทำการสำรวจภาวะการมีงานทำในจังหวัดพระนคร-ธนบุรี ได้หาอัตราค่าจ้างเฉลี่ยต่อเดือนของลูกจ้างจำแนกตามอาชีพ โดยมี

⁹ทศนีย์ สุขทวี, "ทัศนคติและความสนใจของนักศึกษาที่มีต่ออาชีพ" (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2505)

¹⁰กรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย, ภาวะการมีงานทำในจังหวัดพระนคร-ธนบุรี เมษายน 2509, หน้า 10.

ประชากรทั้งชายและหญิงรวม 122,839 คน ได้รับค่าจ้างเฉลี่ยเดือนละ 845.30 บาท อาชีพที่นายจ้างต้องการมากที่สุดได้แก่ผู้ปฏิบัติงานบริหารธุรการ และฝ่ายจัดดำเนินการ ได้รับค่าจ้างเฉลี่ยเดือนละ 3,210.34 บาท รองลงมาได้แก่อาชีพผู้ปฏิบัติงานด้านวิชาชีพวิชาการ ได้รับค่าจ้างเฉลี่ยเดือนละ 1,851.32 บาท ส่วนอาชีพที่ได้รับค่าจ้างน้อยที่สุดได้แก่เกษตรกร ชาวประมง ผู้ล่าสัตว์ ผู้ตัดและชักลากไม้ ได้เดือนละ - 591.92 บาท

- ผู้ปฏิบัติงานอาชีพเสมียน ได้ค่าจ้างเดือนละ 1,084.74 บาท
- ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการค้า ได้ค่าจ้างเดือนละ 1,061.28 บาท
- ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการขนส่งและคมนาคม ได้ค่าจ้างเดือนละ 748.40 บาท
- ผู้ปฏิบัติงานในกระบวนการผลิตและกรรมกรซึ่งมิได้จำแนกไว้ในหมวดอาชีพ

อื่น 603.51 บาท

- ผู้ปฏิบัติงานในคานบริการ การกีฬา และการพักผ่อนหย่อนใจ 672.62 บาท

ในปีเดียวกันนี้ ประสาน เมืองหมุก¹¹ ได้สำรวจปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3-4 โรงเรียนสาธิตวิชาการศึกษา ปีการศึกษา 2509 โดยใช้แบบสอบถาม สรุปผลการสำรวจตอนหนึ่งว่า

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีทั้งสิ้น 210 คน อายุเฉลี่ยมากที่สุด 16 ปี, 17 ปี, 15 ปี และ 14 ปีตามลำดับ
2. ระดับการเรียนของนักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีมากที่สุดคือ ระดับ 61- 70 %

3. อาชีพของผู้ปกครองนักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีจำนวนมากที่สุดคือ อาชีพรับราชการ คิดเป็นร้อยละ 51.43 รองลงมาคือ อาชีพค้าขาย

¹¹ประสาน เมืองหมุก, "การสำรวจปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3-4 โรงเรียนมัธยมสาธิต วิทยาลัยวิชาการศึกษา ปีการศึกษา 2509," (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, 2510)

4. รายได้ของผู้ปกครองที่มีจำนวนมากที่สุด คือประมาณเดือนละ 1,000 - 4,000 บาท

5. นักเรียนชายต้องการมีอาชีพที่ต้องเรียนต่อในมหาวิทยาลัยคิดเป็นร้อยละ 80.00 นักเรียนหญิงต้องการอาชีพในระดับนี้ร้อยละ 78.75

6. ผู้ปกครองนักเรียนต้องการให้นักเรียนมีอาชีพที่ต้องศึกษาในมหาวิทยาลัย คือ แพทย์ คิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมาคืออาชีพรับราชการ คิดเป็นร้อยละ 82.40 อาชีพค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 80.95 และผู้ปกครองที่มีความต้องการในระดับนี้มีรายได้ ในระดับ 5,000-6,000 บาทมากที่สุด รองลงมาคือรายได้ 2,000 - 3,000 บาท

จากรายงานการสำรวจสำมะโนโรงเรียนและครู พ.ศ. 2510¹² เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของนักเรียน จำแนกตามประเภทโรงเรียนปรากฏว่าในระหว่าง พ.ศ. 2509-2510 จำนวนนักเรียนทั้งประเทศเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 4.6 นักเรียนเรียนสายสามัญเพิ่มในอัตราร้อยละ 4.1 อาชีวศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษาและกรมศิลปากรเพิ่มร้อยละ 13.1 ฝึกหัดครู 18.8 และสายอื่น 14.7

ในปีเดียวกันนี้ ยุพรรณี ศุขสมิตี¹³ ก็ได้ทำการสำรวจค่านิยมในการอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดพระนคร-ธนบุรี ได้ผลว่า การให้ระดับความสำคัญแก่ค่านิยมอาชีพต่าง ๆ นั้นมีความแตกต่างกันระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ค่านิยมที่ว่าเป็นอาชีพที่มีผู้บังคับบัญชาเป็นผู้บริหารที่ดี เป็นอาชีพสุจริต เป็นอาชีพที่มีความสบายใจและมีอิสระในการทำงานนั้น มีความสัมพันธ์กับระดับสติปัญญาของนักเรียน ส่วนค่านิยมที่เปิดโอกาสให้ช่วยเหลือผู้อื่นที่เปิดโอกาสให้ได้ศึกษาต่อและมีความอิสระในการ

¹²สำนักงานวางแผนการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, รายงานเบื้องต้น สำมะโนโรงเรียนและครู พ.ศ. 2510 (พระนคร: โรงพิมพ์สหกรณ์ขายส่งแห่งประเทศไทย, 2511), หน้า 16.

¹³ยุพรรณี ศุขสมิตี, "ค่านิยมทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดพระนคร-ธนบุรี" (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต แผนกวิชาจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2510)

ทำงาน มีความสัมพันธ์กับระดับอาชีพของบิดามารคานักเรียน และข้อที่น่าสังเกตก็คือ การให้ระดับความสำคัญแก่ค่านิยมทางอาชีพของนักเรียนมีความสอดคล้องกับค่านิยมที่ บิดามารคานักเรียนยึดถือ

รายงานการศึกษาประจำปี 2511 ของกรมวิสามัญศึกษา¹⁴ เกี่ยวกับการจัด ที่เรียนและแนะแนวการศึกษา โดยการสำรวจนักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ในชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 ทั่วประเทศทั้งหมด 48,460 คน โดยการจัดส่งแบบสอบถามความปรารถนาใน ทางการศึกษาและอาชีพ ให้นักเรียนกรอกเป็นรายบุคคล ปรากฏว่านักเรียนสมัคร เข้าเรียนในสาขาวิชาต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

เรียนแผนกวิทยาศาสตร์	11,863 คน
เรียนแผนกศิลปะ	4,362 คน
เรียนแผนกทั่วไป	2,139 คน
เรียนอาชีพศึกษาในสาขาต่าง ๆ	20,955 คน
เรียน ป.กศ. คน	10,064 คน
เรียนสถาบันนอกสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ	14,931 คน

ปี พ.ศ. 2511 ลัดดา สุวรรณรัตน์¹⁵ ได้ศึกษาวิจัยแรงจูงใจในการเข้า ศึกษาวิชาชีพของนักเรียนในโรงเรียนอาชีวศึกษาประเภทการช่างอุตสาหกรรม จำนวน 608 คน โดยใช้แบบสอบถามรวบรวมข้อมูล ปรากฏว่านักเรียนโรงเรียนการช่าง - อุตสาหกรรมส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพรับราชการ เกษตร

¹⁴กรมวิสามัญศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ, รายงานประจำปี 2511 (พระนคร, 2512), หน้า 49

¹⁵ลัดดา สุวรรณรัตน์, "แรงจูงใจในการเข้าศึกษาวิชาชีพของนักเรียนใน โรงเรียนประเภทการช่างอุตสาหกรรม," (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัย วิชาการศึกษาประสานมิตร, 2512)

ค้าขาย ประมาณอาชีพละ 1 ใน 4 ของผู้ปกครองทั้งหมด และมาจากครอบครัวที่ผู้ปกครอง ประกอบอาชีพอื่น ๆ เช่น ป่าไม้ ประมง พนักงานบริษัท อาชีพอิสระอื่น ๆ อีกประมาณ 1 ใน 10 มีเพียงส่วนน้อยมาจากครอบครัวที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพงานช่างและรับจ้าง คือประมาณอาชีพละ 1 ใน 25 ของผู้ปกครองทั้งหมด นักเรียนที่เข้ามาเรียนในโรงเรียน การช่างอุตสาหกรรมส่วนใหญ่เนื่องมาจากแรงจูงใจในด้านลักษณะของงาน เกี่ยวกับชื่อเสียง ความก้าวหน้า ประสบการณ์ ความสนใจ และความตระหนักในตนเอง การเงิน ตามลำดับ อาชีพของผู้ปกครองมีอิทธิพลต่อแรงจูงใจในการเข้าศึกษาวิชาชีพต่างกัน

จากรายงานการสอบรวมเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาปีการศึกษา 2511-2512¹⁶ ได้แสดงจำนวนผู้สมัครและมีสิทธิ์เข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา จำแนกตามอาชีพบิดามารดา ไว้ดังนี้ จำนวนผู้สมัครทั้งสิ้น 25,613 คน อาชีพบิดามารดา ค้าขายและเจ้าของกิจการ 48.24% รับราชการ 29.08% เกษตรกรรม 9.17% ลูกจ้าง 7.56% อื่น ๆ 5.81% ไม่ทราบอาชีพบิดามารดา 0.14% จำนวนผู้มีสิทธิ์เข้าศึกษาทั้งสิ้น 8,585 คน อาชีพของบิดามารดา ค้าขายและเจ้าของกิจการ 51.95% รับราชการ 26.24% เกษตรกรรม 6.76% ลูกจ้าง 8.74% อื่น ๆ 6.20% ไม่ทราบอาชีพของบิดามารดา 0.11%

ปี พ.ศ. 2512 ฉลุย กীরักษกุล¹⁷ ได้ทำการศึกษาตัวประกอบที่มีอิทธิพล ต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 5 ในภาคใต้ของประเทศไทย

¹⁶สำนักงานสภาการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานรัฐมนตรี, รายงานการสอบรวมเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ปีการศึกษา 2511-2512 (พระนคร, 2511), แผนภูมิที่ 3.

¹⁷ฉลุย กীরักษกุล, "ตัวประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในภาคใต้ของประเทศไทย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต แผนกวิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2512)

ปรากฏว่าตัวประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนให้มีความสำคัญมาก คือ ความสามารถในการศึกษาเล่าเรียน คุณค่าทางเศรษฐกิจ และโอกาสก้าวหน้าในการทำงาน ตัวประกอบที่มีความสำคัญรองลงไปคือ ความมุ่งหมายของครอบครัว คุณค่าทางสังคม และการถือตนตามอย่างในทางอาชีพ ตามลำดับ

ปี พ.ศ. 2513 ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล¹⁸ ได้ศึกษาองค์ประกอบที่เป็นแรงจูงใจในการเลือกเรียนวิชาสายสามัญ และสายอาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมแบบประสม 4 แห่ง โดยใช้แบบสอบถาม ผลการวิจัยปรากฏว่านักเรียนส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพรับราชการและค้าขาย รองลงไปเป็นนักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตรกร รับจ้าง และงานช่าง นักเรียนที่เลือกสายอาชีพมีแรงจูงใจจากเกียรติยศ ชื่อเสียง ลักษณะของงาน และความก้าวหน้า เงิน และความมั่นคง ความสนใจ ตามลำดับ

ในปีเดียวกันนี้ สมพงษ์ มั่นระวัง¹⁹ ได้ทำการศึกษาแนวโน้มของการเลือกเรียนต่อสายสามัญ และสายอาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดสุโขทัย ปีการศึกษา 2512 ปรากฏผลว่า ในสายอาชีพนักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพรับจ้างเลือกเรียนสายอาชีพมากกว่านักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพครู อาชีพค้าขาย และอาชีพรับราชการอื่น ๆ

¹⁸ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล, "การศึกษาองค์ประกอบที่เป็นแรงจูงใจในการเลือกเรียนวิชาสายสามัญและสายอาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนแบบประสม ปีการศึกษา 2512," (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, 2513)

¹⁹สมพงษ์ มั่นระวัง, "การศึกษาแนวโน้มของการเลือกเรียนต่อสายสามัญและสายอาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดสุโขทัย ปีการศึกษา 2512," (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, 2513)

ขบวนการเลือกอาชีพนั้นในต่างประเทศได้มีผู้สนใจศึกษาไว้ อาทิเช่น ในปี ค.ศ. 1941 Peter²⁰ ได้ทำการวิจัยถึงนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่สุดท้าย และผลของการวิจัยปรากฏว่า ตัวประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนเหล่านี้ได้แก่

1. ความคิดเห็นของบิดามารดา
2. อิทธิพลของเพื่อน
3. อิทธิพลของญาติพี่น้อง
4. อิทธิพลของบุคคลที่นักเรียนรู้จัก
5. โอกาสก้าวหน้าในการทำงาน
6. โอกาสที่จะได้งานทำ

ปี ค.ศ. 1950 Norton²¹ ได้ทำการศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องเดียวกันนี้และได้พบว่า นอกจากตัวประกอบต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาแล้วบุคคลยังคำนึงถึงทางการเงินและความมีเกียรติในสังคม ในการเลือกอาชีพด้วย

ผลการวิจัยต่อมาซึ่งสนับสนุนผลการวิจัยของ Peters และ Norton ถึงการวิจัยตัวประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษา²² ซึ่งแบ่งออกเป็น

1. ตัวประกอบที่เป็นบุคคลอันได้แก่บิดามารดา ญาติพี่น้อง เพื่อนของนักเรียน ตลอดจนครูที่นักเรียนรู้จัก

²⁰Edwin F. Peters, "Factors Which Contribute to Youth's Vocational Choices," Journal of Applied Psychology, Vol. XXV, 1941, 428-30.

²¹Joseph L. Norton, "A Study of the Development of Vocation Preference and Early Work Careers," (Unpublished Ph.D. Dissertation, Syracuse University, 1950).

²²Karl G. Garrison, Psychology of Adolescence (5th ed., Englewood Cliffs: Prentice-Hall Inc., 1956), pp.415-423.

2. ตัวประกอบที่เกิดจากตัวนักเรียนเอง เช่น เพศ และระดับสติปัญญาของนักเรียน ค่านิยมที่นักเรียนยึดถือ ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนและเพื่อนในวัยเดียวกัน ความสนใจ และทัศนคติของนักเรียนที่มีต่ออาชีพ ตลอดจนระดับความปรารถนาเกี่ยวกับอาชีพที่นักเรียนแต่ละคนได้ตั้งไว้

3. ตัวประกอบอันเนื่องมาจากสภาพของสังคม เช่น ความต้องการของสังคม ความต้องการของสังคมมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนมาก เพราะความต้องการของสังคมยอมส่งผลถึงโอกาสที่จะได้งานทำ ตลอดจนโอกาสที่จะได้ก้าวหน้าในการทำงาน

ในปี ค.ศ. 1948 Martin²³ ได้ทำการศึกษานักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่สุดท้าย ใน North Carolina และได้พบว่า การเลือกอาชีพของนักเรียนส่วนใหญ่ได้รับอิทธิพลจากผู้ที่ตนรู้จักที่ประสบผลสำเร็จในอาชีพที่ตนเองเลือกด้วย ต่อมาในปี ค.ศ. 1953 "เครเกอร์" และ เลาคี²⁴ ได้ศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลของอาชีพบิดาที่มีต่อการเลือกวิชาชีพของนักเรียนชายในชั้นมัธยมศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพบิดาและความมุ่งหวังในอาชีพของเด็กมีอิทธิพลทำให้เด็กจำนวน 2 ใน 3 มุ่งหวังในอาชีพที่มีรายได้และมีสถานภาพทางสังคมสูงกว่าระดับอาชีพของบิดา

อีเซลล์ และ เทท²⁵ ได้ทำการวิจัยความมุ่งหวังในอนาคตของนักเรียนในโรงเรียนมัธยม โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

²³Josephine Martin, "Vocational Choices of High School Seniors in Vance County, North Carolina," (Unpublished Master Thesis, University of North Carolina, 1948).

²⁴R. Kroger and C.M. Loutit, "The Influence of Fathers' Occupation on Vocational Choices of High School Boys," Journal of Applied Psychology, 14(September, 1953), 203-212.

²⁵Lonnie B. Ezell, and Henry H. Tatate, "High School Students Look to the Future," Journal of Educational Research, 49(November, 1955), 217-222.

นักเรียนหญิงจำนวน 1,576 คน ปรากฏว่ามีจำนวนนักเรียนปานกลางที่เลือกอาชีพคล้ายกันกับอาชีพของบิคามารดา

ลีดอง²⁶ ได้วิจัยองค์ประกอบด้านประสมการณ์แรงจูงใจและบุคลิกภาพที่มีความสัมพันธ์กับการเลือกอาชีพของนิสิตในวิทยาลัยที่ตัดสินใจเลือกอาชีพไว้แล้ว กับพวกที่ยังไม่ได้ตัดสินใจเลือก กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตชั้นปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด ปี 1956-1957 ปรากฏว่ากลุ่มนิสิตที่เลือกอาชีพไว้แบ่งเป็นอาชีพที่คล้ายคลึงกับอาชีพของบิดาและต้องการมีอาชีพตามบิดา

สเตฟเฟนสัน²⁷ ได้ทำการวิจัยเรื่องการวางแผนทางอาชีพของนักเรียนเกรด 9 จำนวน 443 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า เด็กส่วนใหญ่ประสงค์ที่จะเลือกอาชีพที่ต้องใช้วิชาชีพชั้นสูง (professional) และเมื่อเปรียบเทียบกับอาชีพของบิดาแล้วพบว่ามีความสัมพันธ์กันน้อยมาก

กุลติ²⁸ ได้สำรวจแรงจูงใจที่สัมพันธ์กับอาชีพของนักเรียนชายในชั้นเกรด 10 ของโรงเรียนในรัฐปันจาบประเทศอินเดีย จำนวน 106 คน ผลการสำรวจปรากฏว่า นักเรียนอินเดียมีความพยายามมากเกี่ยวกับความสำเร็จในค่านิยมวิชาการ มีความกังวลใจน้อยกว่าเด็กอเมริกัน บิคามารดาเมื่อเทียบกับเด็กเกี่ยวกับทัศนนิยมและแรงจูงใจของได้มาก

²⁶James Burke Lyon, "A Study of Experimental Motivational and Personality Factors Related to Vocational Decision Versus Indecision," Dissertation Abstracts, 4(20): 1269, (October, 1959).

²⁷R.M. Stephenson, "Occupational Aspiration and plans of 443 Ninth Grades," The Journal of Educational Research, 49 (September, 1955), 27-35.

²⁸Krishna Gulati, "An Exploration of Vocationally Relevant Motivation Among Tenth Grade Boys in Panjab, India," Dissertation Abstracts, 29(2): 480-A, (August, 1968).

เจ็ดดี²⁹ ใ้ศึกษาและวิจัยองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนเกษตรกรรมในรัฐหลุยส์เซียน่า จำนวน 741 คน ผลปรากฏว่า บิคามารดา เพื่อนบุคคลในอาชีพที่เขาเลือก ญาติ บุคคลในโรงเรียน และพระ มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนมากนอยตามลำดับกัน ผลสัมฤทธิ์ในทางการเรียนมีความสัมพันธ์กับการเลือกระดับอาชีพของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เอกสารและผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลือกอาชีพของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาของต่างประเทศนั้นทำให้ทราบว่า อิทธิพลที่สำคัญประการหนึ่งที่เป็นเหตุผลประกอบการเลือกเรียนวิชาชีพหรือการเลือกศึกษาต่อของนักเรียนก็คือตัวบุคคล บิคามารดาที่มีความสำคัญต่อการเลือกอาชีพเป็นอันดับแรก บิคามีอิทธิพลมากที่สุดต่อการเลือกอาชีพ ส่วนมารดาที่มีอิทธิพลต่อการเลือกเรียนต่อของนักเรียนมากกว่าบิดา บุคคลที่มีความสำคัญรองลงไปก็คือเพื่อน บุคคลในอาชีพ ญาติ บุคคลในโรงเรียน นอกจากอิทธิพลดังกล่าวแล้ว อิทธิพลที่มีความสำคัญต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนประการต่อไปคือสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว อิทธิพลจากรายได้และอาชีพของผู้ปกครองมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพและการเลือกเรียนต่อของนักเรียนมาก

²⁹Vanik Silas Eaddy, "The Influence of Selected Factors on the Vocational Choices of Vocational Agricultural Students in Louisiana," Dissertation Abstracts, 29(9): 2958-2959, (March, 1969).